

Dato: onsdag, 11. november 2009

Nærings- og handelsdepartementet,
Postboks 8014 Dep,
0030 OSLO

Høringsuttalelse for forslag til forskrift til mineralloven og forslag til endringer i tinglysingsforskriften, refnr. 200903360-2/CGL

Norsk Bergindustri viser til høringsbrev med forslag til forskrift, datert 14.9.2009, til den nye mineralloven som ble sanksjonert i statsråd 19. juni 2009. Vi har oversittet fristen med to dager, noe som er begrunnet med sykdom og som departementet er orientert om.

Norsk Bergindustri har, med den hensikt å utarbeide en felles høringsuttalelse for bransjen, videreformidlet høringsbrevet blant sine medlemmer, bl.a. ved utleggelse på Norsk Bergindustri sin internettside, og påminnelser/presentasjoner under Norsk Bergforenings Høstmøte 15.-16. oktober, og Norsk Bergindustris Høstmøte 5.-6. november. Tilbakemeldingen fra medlemsbedriftene har vært positiv, men beskjedent i omfang, noe som tyder på en generell aksept for forskriftens hensikt og forslaget utforming.

Vi er enige i departementets prioriteringer om å lage forskrifter som må være på plass for at loven skal kunne tre i kraft 1. januar 2010, og ser at det kan komme ytterligere forskrifter og presiseringer av disse ved et senere tidspunkt.

Norsk Bergindustri har et positivt helhetsinntrykk av forslaget til forskrift til minerallov, men ønsker likevel å benytte anledningen til å gi kommentarer på noen enkeltpunkter og peke på noen forhold der forskriften kunne vært tydeligere.

Kapittel 1 og 2. Om undersøkelser og om utvinning

Norsk Bergindustri er positiv til forslaget om å utvide undersøkelses- og utvinningsområdene for statens mineraler i forhold til gjeldende rett, og forventer at dette vil forenkle søknadsprosessen for undersøkelses- og utvinningsrett.

Norsk Bergindustri / Norwegian Mining and Quarrying Industries

Næringslivets Hus, Middelthunsgt 27, Postboks 7072 Majorstuen, N-0306 Oslo, Norway
Telefon (+47) 23 08 88 40/41/42

epost@norskbergindustri.no www.norskbergindustri.no

Kapittel 3. Rapportering ved drift

Norsk Bergindustri støtter at departementet i forskriften stadfester plikten om innsending av årlig driftsrapport til Direktoratet for mineralforvaltning (heretter kalt DM) ved uttak av mineralske ressurser. Rapporteringen bør fortsatt skje elektronisk på standardisert skjema utarbeidet av DM/NGU, og hovedsiktemålet må være å innhente korrekt statistikk om bransjen.

Departementet bør i tillegg innføre en plikt om at det sendes inn sluttrapport til DM etter avslutning av driften, for å øke kunnskapsnivået i forvaltningen av området for den mineralske forekomsten. En sluttrapport bør blant annet inneholde en tydelig redegjørelse for hvorfor driften avsluttes. Dette kan ha betydning for vurdering av områdets videre potensial i forhold til evt. fremtidig drift.

Vi ser det også som viktig at reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven gjøres gjeldende for opplysninger som kan anses som taushetsbelagte, at DM gjør de nødvendige vurderinger i den sammenheng om hva som kan offentliggjøres, og at disse vurderingene gjøres kjent for bransjen.

Når det gjelder innsending av driftsrapporter til DM fra virksomheter som produserer byggeråstoffer (pukk og/eller grus), så er vårt ønske at rapportene bør inneholde en kort redegjørelse om hvorvidt produktene som omsettes i markedet, og som skal brukes i byggekonstruksjoner, oppfyller de lovmessige krav om sertifisering/deklarerer i henhold til byggevareforskriften hjemlet i Plan- og bygningsloven (kravet til CE-merking). Et slikt element i driftsrapporten vil kunne bidra til å identifisere virksomheter som ikke driver i henhold til lovens regler på dette punkt. Virksomheter som på dette felt driver ureglementert er til betydelig ulempe for de øvrige virksomheter, blant annet ved at det skapes konkurransevridning i markedet.

I forslaget til forskrift framgår det at "*rapporten skal minst opplyse om uttakets størrelse siste år, antall ansatte og omsetning.*" Norsk Bergindustri samarbeider med NGU/Bergvesenet om å få inn ytterligere opplysninger, herunder kan spesielt nevnes opplysninger vedrørende HMS og tonnøre/grunneieravgifter for byggeråstoffer, noe det er stor interesse rundt. Det er fint hvis en kan benytte forskriften til å stimulere til så fylldig besvarelse på denne statistikken som mulig. Videre rapporterer Norsk Bergindustri videre til europeisk nivå vedrørende bærekraftighetsindikatorer, et arbeid som vektlegges fra EU-kommisjonens side, og som i neste instans kan komme tilbake til bransjen i form av endret regelverk. På sikt kan derfor innhenting av opplysninger om for eksempel energibruk, transportavstander osv. være aktuelle. Norsk Bergindustri forløper PGL samlet selv inn denne typen opplysninger. Vi har siden Børge Brendes initiativ om felles statistikk kun brukt de felles opplysningene fra NGU/Bergvesenet. Av hensyn til den belastningen skjemaveldet er for våre medlemmer har vi hittil ikke insistert på at slike

opplysninger skal samles inn. Vi synes imidlertid det er en fordel at NHD, som er NGU/DMs oppdragsgiver i dette arbeidet kjenner til denne vidererapporteringen.

Kapittel 4. Krav til opprydding og sikring

Norsk Bergindustri er positiv til at det åpnes for fleksible og individuelle ordninger for finansiell garantiordning for gjennomføring av sikringstiltak og opprydding for den enkelte bedrift, og at DM vil samordne økonomisk sikkerhetsstillelse med forurensningsmyndighetene, i de tilfeller det er aktuelt med økonomisk garanti etter forurensningsloven. Dette stiller imidlertid store krav til saksbehandlingen ved DM, og det vil være en fordel om de utarbeider retningslinjer for hvilke ordninger de vil kunne godta. Dette vil også gjøre det enklere, spesielt for mindre bedrifter, å finne frem til riktig type garantiordning.

I høringsnotatet heter det at regelverket legger opp til at det skal ryddes og sikres mest mulig under driften, og at avsatte midler vil kunne brukes til oppryddings- og sikringsarbeid mens driften pågår. Dette er imidlertid ikke nevnt spesifikt i forskriftsforslaget, og bør innarbeides under punktet om ”bruk av avsatte midler..”, for å gjøre dette klarere.

Norsk Bergindustri er positive til at det er innarbeidet i forskriftene at det kan fattes vedtak om maksimumstak for total individuell avsetning. Det burde imidlertid gjøres klarere, slik det er nevnt i høringsnotatet, at dette beløpstaket vil kunne reduseres i takt med at opprydding foretas underveis i driftsperioden.

Vi kjenner til at NHO har utarbeidet et innspill til forskriften der hovedpoenget er at kravet om finansiell garanti og ansvar for avslutningsforpliktelser må rettes mot det enkelte selskap som ansvarssubjekt. Dette er vi grunnleggende enig i. Utgangspunktet for sikkerhetsstillelsen skal være tiltakshavers eget forslag. DM bør ut fra de næringsinteresser som gjør seg gjeldende utvise en viss varsomhet med å avvike vesentlig fra virksomhetens skisserte opplegg. Som det fremgår av høringsdokumentet vil det være svært ulike behov for avsetning. I likhet med NHO er vi usikre på om det er behov for standardiserte satser for individuell avsetning når behovet varierer ut fra de konkrete omstendigheter.

Vi er også enig med NHO i at vi ikke ser at det fremgår at de økonomiske konsekvensene av de standardiserte satsene er utredet under punkt 10 i høringsnotatet, og etterlyser en konkret redegjørelse for grunnlaget.

Kapittel 5. Krav til kompetanse ved drift av mineralske forekomster

Norsk Bergindustri er positive til at bestemmelsene i forskrift ”FOR 2009-04-27 nr 451: Forskrift om krav til kompetanse ved drift av mineralske forekomster” vil bli videreført i forskriftene til mineralloven.

Under § 5-2 fremstår det som uklart om bergteknisk ansvarlig for flere virksomheter, som hver for seg har en total årlig bergfangst på mindre enn en million tonn, men som samlet har en årlig bergfangst større enn en million tonn, må ha eksamen på master-nivå, eller om utdanning på nivå tilsvarende Statens bergskole i utgangspunktet vil godkjennes. Forskriften bør tydeliggjøres på dette punktet

Kapittel 8. Gebyrer

Generelt vil vi peke på høringsnotatets kommentar side 12 hvor det står at ”gebyrer i utgangspunktet ikke bør overstige kostnadene ved å utføre den bestemte offentlige myndighetshandlingen.” Vi vil påpeke at det foreløpig ikke er overført ekstra ressurser til DM for de økte oppgaver de får i forbindelse med innføringen av dette lovverket. Det vil på sikt i tillegg til de oppgaver og gebyr som her er omtalt også være snakk om økte tilsynsoppgaver, med mulig tilsynsgebyr. Vi ber departementet være varsom med hvilken samlet gebyrbyrde de legger over på bergindustrien i forbindelse med dette lovverket.

10. Om årsavgift til grunneier for drift på statens mineraler

Det angis i høringsnotatet at beregningsgrunnlaget for årsavgiften er salgsinntektene fra de mineraler som tas ut av forekomsten, før eventuell bearbeiding eller oppredning av råvaren. Det angis i forslag til forskrifter ingen prinsipiell regel eller veiledning for hvordan salgsinntektene på dette stadium (uttaksverdien) skal fastlegges eller beregnes. Dette bør forskriften gi et klarere svar på, ettersom uklarheter her kan gi opphav til unødvendige konflikter.

Siste setning i forskriftenes §10-1 skaper usikkerhet om det tillegget i omsetningsverdien som skapes av oppredningsprosessen skal legges til grunn ved beregning av grunneieravgift, dersom det skjer en ytterligere bearbeiding enn oppredning. Vi antar at det med bearbeiding i dette tilfellet menes oppredning samt videre bearbeiding, og at det er uttaksverdien (dvs. før oppredning) som skal legges til grunn. Dette kan gjøres klarere ved å endre ordlyden i setningen til: "Dersom det skjer en ytterligere bearbeiding enn oppredning, legges omsetningsverdien før oppredning til grunn."

Kapittel 11. Forhøyet grunneieravgift i Finnmark

Etter mineralloven gjelder det at ”For utvinning av statens mineraler på Finnmarkseiendommens grunn kan departementet ved forskrift fastsette en høyere

årsavgift til grunneier enn angitt i § 57 første ledd første punktum.” I forslag til forskrifter bør det, for å unngå misforståelser, presiseres at forskriftenes kapittel 11 gjelder for utvinning av statens mineraler, f.eks. ved følgende ordlyd: ”Ved utvinning av statens mineraler på Finnmarkseiendommens grunn skal det i tillegg til den ordinære grunneieravgiften betales en forhøyet grunneieravgift på 0,2 prosent.”

Avslutningsvis ønsker vi å kommentere at vi merker oss at lovens krav om driftskonsesjon ikke er fulgt opp i forskrift. Mange av våre medlemmer er opptatt av det stempel av seriøsitet som nå blir satt på bransjens bedrifter gitt at man oppfyller lovens krav. Det innebærer at de også er opptatt av at det skal bli vanskeligere for mindre seriøse aktører, herunder uttak som tas ut til andre formål. Vi ser ikke et eget behov for detaljerte forskrifter på dette punktet, men ønsker å benytte anledningen til å signalisere en positiv forventning om at dette punktet i loven blir fulgt opp.

Vennlig hilsen

Elisabeth Gammelsæter
Generalsekretær Norsk Bergindustri